

העותרים: 1. נאיף ג'ואנמה

2. מ"ר

3. ס"כ

4. ד"צ

5. נ"א

6. ע"ע

7. המרכז לפיתוח יוזמות שלום

ע"י ב"כ עו"ד שלמה לקר

- נ ג ד -

המשיבים:

1. האלוף אבי בלוט, המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית

2. הלל רוט, סגן ראש המנהל האזרחי לעניינים אזרחיים באיו"ש

3. תחנת שער בנימין – משטרת ישראל מחוז ש"י

ע"י פרקליטות המדינה – מחלקת הבג"צים
משד' וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן גוריון, ירושלים
טל': 073-3925246; פקס': 02-6467011

4. א"ה

המבקשת

האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

להצטרף:

ע"י ב"כ עו"ד רעות שאער (מ"ר 87831) ו/או אבנר פינצ'וק ו/או עודד פלר ו/או גדיר
ניקולא ו/או דבי גילד-חיו ו/או עביר ג'ובראן ו/או טל חסין ו/או ניצן אילני ו/או
הגר שחטר ו/או הילה שרון
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

בקשה להצטרף להליך כידידת בית המשפט

בית המשפט הנכבד יתבקש לצרף את האגודה לזכויות האזרח בישראל להליך כידידת בית המשפט,
ולאפשר לה להציג את עמדתה.

ואלה נימוקי הבקשה ועמדת המבקשת להצטרף:

א. הרקע וטעמי הבקשה

1. עניינה של העתירה בבקשה להגן על הכפר ראס אל-עין שמקום מושבה בדרום בקעת הירדן,
בסמיכות לחל עוגיה. בכפר ראס אל-עין מתגוררות חמש קהילות, המונות יחדיו כ-110
משפחות. מדובר באחת מקהילות הרועים האחרונות שנותרו באזור זה, לאחר ששורה של
קהילות נעקרו ממקום מושבן במהלך השנתיים האחרונות, בגין אלימות, הטרדה ואיומים

שונים שכוונו כלפיהן על ידי ישראלים תושבי מאחזים והתנחלויות סמוכים, דחיקת רגליהן משטחי המרעה והחקלאות והצרת צעדיהן.

2. ייחודה של העתירה טמון בכך שהיא מובאת בפני בית המשפט בנקודת זמן שבה הקהילה טרם גורשה, אך מהלך הדברים דומה עד זהה למהלך עזיבתן של עשרות קהילות במקרים קודמים: התנכלות אלימה וממושכת על ידי תושבי ההתנחלויות והמאחזים הסמוכים, אשר גורמת לפגיעה קשה בביטחון התושבים, בפרנסתם, ברכושם, ובגישתם לשירותים בסיסיים, הכל כפי שתואר בפירוט בעתירה.

3. בעתירה מתבקש בית המשפט הנכבד להקדים תרופה ולמנוע עקירתה הכפויה של הקהילה המיוצגת בידי העותרים, בניגוד למשפט הבינלאומי. הסעדים המבוקשים מכוונים להורות למשיבים 1-3 (להלן: **המשיבים**) לעשות שימוש בסמכויות המוקנות להם על מנת להגן על הקהילה, סמכויות שמהפעלתן נמנעו עד כה במקרה זה כמבקרים רבים נוספים, על אף סכנת הגירוש. בתוך כך מבוקש להורות למשיב להוציא צו לסגירת שטח מתחם המגורים של הקהילה לכניסת ישראלים, להורות למשיב 2 להוציא צו הריסה למאחז האלים שהוקם בסמוך למתחם המגורים של הקהילה, לעצור ולסלק עבודות שהוקמו ללא היתר לסלילת דרך העוברת באדמות פלסטיניות פרטיות ובתחום אזור המגורים של העותרים.

4. **לדיון בעתירה השלכות החורגות מעניינם הפרטני של העותרים.** כפי שיוצג בהמשך הבקשה, אופי האירועים העומדים בבסיס העתירה וכן הסעדים המבוקשים בה אינם ייחודיים למקרה זה. אירועים אלה מעלים שאלות בדבר אחריות המשיב 1 ואחריות רשויות המדינה בכלל, להגן על תושבים פלסטינים בשטח הכבוש מפני אלימות והתנכלות כלפיהם מצד אזרחי המדינה הכובשת המתיישבים בשטח הכבוש (להלן: **מתנחלים**), באמצעים שונים. עוד עולה שאלת מדיניות המשיבים ביחס להקמת מאחזים בלתי מורשים. עשרות מאחזים כאלה הוקמו בשנים האחרונות, חלקם מתוך מטרה מוצהרת להשתלט על שטחים רבים ככל הניתן תוך הרחקת התושבים המוגנים מן האזור ככל הניתן. עיסוק בשאלות אלה מחייב הידרשות לתמונת המצב העובדתית המלאה, המלמדת כי האירועים שעמם מתמודדים העותרים אינם מופע יחיד וספורדי, אם כי חלק מתופעה רחבת היקף המצויה בעיצומה, ואשר המשיבים נדרשים לתת עליה את הדעת ואת הדין.

5. במקרים שכאלה יכול גורם שלישי בעל מומחיות רלוונטית לתרום לגיבוש ההלכה באמצעות סיוע לבית המשפט בהצגה של ידע מתחום מומחיותו, המשליך על הסוגיה העקרונית, וזאת על ידי צירופו כידיד בית המשפט (מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529, 553 (1999)).

6. המבקשת היא ארגון זכויות אדם ותיק, אשר לא אחת משמשת כעותרת ציבורית "בנושאים שונים בעלי חשיבות ציבורית כללית, הקשורים לשלטון החוק במובנו הרחב ולעניינים בעלי אופי חוקתי" כך בכלל, ובפרט בעניינים הנוגעים לזכויות תושבי השטחים הכבושים (ראו למשל: בג"ץ 651/03 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת השש-עשרה**, פ"ד נו(2) 62, 69 (2003)). המבקשת, ארגון זכויות האדם הוותיק בישראל, עוסקת בין היתר בייצוג והגנה על זכויות התושבים הפלסטינים המוגנים ברחבי הגדה המערבית, מזה עשרות שנים (ראו למשל: בג"ץ 785/87 **עפו נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**, פ"ד מב(2) 4 (1988); בג"ץ 358/88 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' אלוף פיקוד המרכז**, פ"ד מג(2) 529 (1989); בג"ץ 5973/92 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שר הביטחון**, פ"ד מז(1) 267 (1993);

בג"ץ 3412/91 סופיאן עבדאללה נ' מפקד כוחות צה"ל באזור חבל עזה, פ"ד מז (2) 84 (1993); בג"ץ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד ס (2) 477 (2005); בג"ץ 9593/04 מוראר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון (26.6.2006).

7. המבקשת צורפה לא פעם כידידת בית המשפט על מנת לתרום לדיון בשאלות המרכזיות בהליך זה ולעמוד על האינטרס הציבורי הרחב העולה מהן. בהם (ראו, בין היתר, מהעת האחרונה: בג"ץ 5658/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת, פסקה 27 לפסק דינה של הנשיאה חיות (1.1.2024); ע"ס 7390/23 עמותת "ראש יהודי" נ' עיריית תל אביב-יפו (החלטה מיום 6.10.2023)).

8. צירוף המבקשת אינו צפוי להכביד על ניהול ההליך המשפטי. המבקשת להצטרף תוכל להעמיד בפני בית המשפט הנכבד תמונה עובדתית רחבה באשר לתופעת ההתנכלות לקהילות רועים מסוגה של קהילת ראס אל עין. חוות הדעת תאפשר ללמוד מעניינין של עשרות קהילות פלסטיניות בעלות מאפיינים דומים, שנעקרו ממקום מושבן במהלך השנתיים האחרונות בשל התנכלות שיטתית ואלימה והיעדר הגנה אפקטיבית עליהן מצד המשיבים. מסגור האלימות כלפי העותרים והקהילה אליה הם משתייכים כחלק מתופעה מתמשכת זו, ועמידה על הגורמים לה ועל אחריות המדינה לבלימתה, חיונית להכרעה צודקת ומלאה בהליך זה.

9. להלן תובא חוות הדעת שהמבקשת מבקשת לצרף להליך.

10. פרק ב' יספק רקע על תופעת הגירוש של הקהילות הפלסטיניות בגדה המערבית. פרק ג' יעסוק בתמיכה הממשלתית בהקמת מאחזים ובפעולות, המהווים חלק בלתי נפרד ממנגנון העקירה והגירוש. פרק ד' יעסוק במחדל המשיבים להגן באופן פעיל על התושבים המוגנים בשטח הכבוש מפני אלימות לאומנית בהיעדר מדיניות אכיפה אפקטיבית. פרק ה' לחוות הדעת יעסוק במסגרת המשפטית החלה, בחובות המשיבים ובאחריות הנוצרת לנוכח פעולותיהם ומחדליהם, ופרק ו' יתייחס לנסיבות עתירה זו.

למען הסר ספק, בכל מקום שלא נאמר אחרת ההדגשות אינן במקור.

ב. רקע – גירוש קהילות פלסטיניות בגדה המערבית

11. החל מיולי 2022, וביתר שאת מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל, קהילות עשרות קהילות רועים פלסטיניות בגדה המערבית נמצאות על סף גירוש או שגורשו זה מכבר ממקום מגוריהן הקבוע, כתוצאה מאלימות המופנית כלפיהם מצד אזרחי ישראל תושבי השטחים (להלן: **אלימות מתנחלים**) והיעדר הגנה וסיוע עליהם מצד הרשויות הישראליות. שיטת הפעולה כרוכה בשורה של אמצעים משולבים זה בזה: כיתור הקהילות באמצעות מאחזים לא חוקיים, הפעלת אלימות שיטתית ומתמשכת הכוללת תקיפות פיזיות, איומים, פגיעה בצאן וברכוש, חסימת גישה לאדמות מרעה, למקורות מים ולמשאבים חיוניים. כפי שיתואר בהמשך, פעולות אלה מבוצעות תוך עצימת עין של המדינה ולעיתים בלוויית מתן גיבוי ותמיכה חומרית ושלטונית.

12. בין 2022 ל-2024 גורשו כ-70 קהילות שלמות ומקבצי מגורים של משפחות רועים בגדה המערבית. מרביתן גורשו לאחר פרוץ המלחמה (להרחבה ראו: אורן זיו, "פרויקט מיפוי: עשרות קהילות רועים גורשו במהלך המלחמה", **שיחה מקומית** (7.11.2024); [רשימה מתעדכנת: גירוש קהילות בשטח C בחסות המלחמה](#) (מעודכן ליום 17.7.2025) **אתר בצלם**).

גירוש הקהילות לא פסק עד היום, וכפי שיובא בהמשך הדברים, מספר הליכים העוסקים בדרישה להגן על הקהילות תלויים ועומדים בפני בית המשפט הנכבד.

13. בין 1 בינואר 2023 ל-30 ביוני 2025 משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בגדה המערבית (OCHA) תיעד את עקירתם הכפויה של 2,771 פלסטינים כתוצאה מאלימות מתנחלים והגבלות גישה לקרקע. פילוחם של מספר התושבים שנעקרו בשל סיבות אלו לפי אזור גיאוגרפי מעלה כי זו תופעה המתפרשת על פני הגדה המערבית כולה, ואינה ייחודית למיקום זה או אחר (ראו: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), [West Bank Monthly Snapshot - Casualties, Property Damage and Displacement / June 2025](#) (18 July 2025), OCHA (להלן: **נתוני OCHA, יולי 2025**)).

14. במקביל, חלה עליה חדה באירועי אלימות שמבצעים אזרחי ישראל כלפי תושבים פלסטינים. מאז ראשית שנת 2023, ובפרט מאז פרוץ המלחמה, תקיפות אלימות נגד תושבים פלסטינים ורכושם מתגברות ומתרחבות ותדירותן עולה. בהתאם לנתוני משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים מחודש ינואר 2023 ועד חודש יוני 2025, תועדו 3,499 תקיפות מתנחלים כנגד תושבים פלסטינים אשר הסתיימו בפגיעות בגוף או ברכוש. הנתונים הרב שנתיים מלמדים על עלייה תלולה במספר אירועי אלימות המתנחלים שהסתיימו בפגיעות בגוף או ברכוש: בשנת 2020 תועדו 379 מקרים, בשנת 2021 תועדו 532 מקרים, בשנת 2022 תועדו 852 מקרים, בשנת 2023 תועדו 1,291 מקרים, ובשנת 2024 הגיע מספר המקרים לשיא חסר תקדים – 1,449 תקיפות – המספר הגבוה ביותר מאז החל האו"ם לתעד אלימות מתנחלים בשנת 2006 (ראו: נתוני OCHA, יולי 2025). פילוח מספר התקיפות לפי מיקום גיאוגרפי, בדומה לפילוח שהוזכר לעיל לגבי מספר העקורים, מלמד כי גם תקיפות מתנחלים מתרחשות בכל הגדה, וכלפי קהילות רבות.

15. לצד כמות האירועים, גם חומרת האלימות המופעלת במסגרתם הולכת וגוברת. מאז אוקטובר 2023 ועד אוקטובר 2024 תועדו 152 תקיפות מתנחלים, אשר הובילו לפציעה חמורה או למוות של תושבים פלסטינים (ראו: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), [Humanitarian Situation Update #232: West Bank](#) (24 October 2024), OCHA).

16. לאלימות הננקטת על ידי המתנחלים צורות רבות: היא כוללת אלימות פיזית קשה, לרבות באמצעות נשק חם; איומים והטרדות; בזיזת רכוש וצאן; הרעלת מקורות מים; פגיעה בעדרי הצאן; מניעת גישה פיזית לאדמות מרעה וחסימת דרכי מעבר; הקמת מאחזים במרחק עשרות מטרים בודדים מבתי הקהילה ופלישה חוזרת ונשנית לבתים הפרטיים, לדירים ולמוסדות חינוך, תוך פגיעה ברכוש הפרטי.

17. היקף האלימות ואופייה דוחקים את התושבים למצב קיומי של דריכות, "כוננות ספיגה" ומגננה תמידית. התושבים חיים בפחד מתמדם מפני אלימות ופלישה לביתם, אשר עשויות להתרחש בכל רגע; החוסן הנפשי והקבוצתי של הקהילות נפגע. חמור מכך, כפי שיפורט בהמשך, תושבי הקהילות מתמודדים עם הידיעה ש"אין דין ואין דיין", אין מדינה ואין מגן, ושהמתנחלים יעשו בהם כרצונם.

18. בנוסף, תנאים אלה אינם מאפשרים קיום בסיסי, ולו מהפך החומרי: תושבים רבים אינם יכולים לרעות את צאנם או לעבד את אדמותיהם בשל חסימת דרכי הגישה או מחשש להתנכלויות; בהיעדר גישה למרעה – התושבים נטולי פרנסה. מניעת המרעה פוגעת בבריאות הצאן, ואילו רכישת מלוא צרכי המים והמזון הופכת את גידול הצאן להפסדי. בהתאם, קהילות רבות סובלות מחוסר ביטחון תזונתי. מצב הקהילות שגורשו אף מקצין לאחר גירושן, בין השאר בשל היעדרם של מקור פרנסה ומקום מגורים יציב (להרחבה ראו: ["קהילות עקורות, אנשים נשכחים – העברה בכפייה של פלסטינים בגדה המערבית על ידי ישראל" רופאים לזכויות אדם, ישי דיין 52-68 \(מרץ 2025\)](#)).

19. שיטת הפעולה בגדרה הקהילות הפלסטיניות נעקרות מבתיהן היא ערעור יסודי ומתמשך של ביטחון התושבים הפלסטינים, באמצעות הגבלתם, בידודם וגדיעת מקורות המחיה שלהם, לצד הפעלת אלימות והטלת טרור, עד שהקהילה נמלטת בעור שיניה. לאחר שנתיים שבמהלכן מגמה זו נמשכת, לא ניתן לראות בה רצף של אירועים ספורדיים. מדובר בשיטה, בכרוניקה של גירוש ידוע מראש, האורב גם לפתחם של העותרים, אם מדיניות המשיבים תיוותר על כנה.

20. אחת הקהילות האחרונות שנעקרה בכפייה, היא שכנתה של קהילת ראס אל עין. נביא בקצרה את השתלשלות הדברים לשם המחשת האלימות המובילה לגירושן של קהילות רועים פלסטיניות במהלך השנתיים האחרונות:

21. קהילת בדו אל-מוערג'את מזרח (מליחאת), המונה 101 נפשות, כמחצית מהם קטינים, נעקרה במהלך חודש יולי 2025. מדובר בקהילה אשר סבלה לאורך שנים מהתנכלות ומתקיפות אלימות על רכוש ואורחות חייה. בין היתר התרחשו מספר אירועים במהלכם אזרחים ישראלים פלשו לבית הספר של הקהילה. בליל 2.7.2025, החלו מתנחלים בבניית מאחז במרחק מטרים בודדים מבתי הקהילה ומבית הספר, השתלטו על אחד מבתי הקהילה וגירשו באלימות את המשפחה שגרה בו, תקפו פעילים וגנבו עשרות ראשי צאן ממשפחה אחרת. בעניין זה תלויה ועומדת בפני בית המשפט עתירה אשר הוגשה מטעם התושבים העקורים, שאינם מצליחים לשוב לבתיהם גם כיום (בג"ץ 10151-07-25 **מליחאת נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**, להלן: **עניין מליחאת**). תיעוד של הקמת המאחז בפתח מתחם המגורים של הקהילה; תיעוד עזיבת הקהילה מיום 4.7.2025. [התיעודים הוסרו]

רשימה חלקית של עשרות קהילות ידועות אשר נעקרו בכפייה החל מקיץ 2022, ופירוט תמצית מסכת האלימות שהובילה לעקירתן מצ"ב ומסומנת **נספח 1**.

העתקי פניות ששלחה המבקשת בעניין תקיפת תושבים מוגנים והימנעות המשיבים ממתן הגנה, ומענה המשיבים ככל שהתקבל, מצ"ב ומסומנים **נספח 2**.

22. יודגש: עשרות קהילות פלסטיניות מצויות כיום על סף גירוש, דוגמת הקהילה שאליה משתייכים העותרים מן כפר ראס אל-עין, ועודן נאבקות על הישרדותן. בנסיבות אלה, למשיבים חובה לעשות שימוש בסמכויות הרחבות המסורות בידיהם על מנת למנוע עקירה כפויה ולהגן על התושבים המוגנים מפני פגיעה נוספת בזכויותיהם.

ג. התמיכה הממשלתית בהקמת מאחזים ובפועלם

23. כחלק עיקרי של מתווה הפעולה שמטרתו "לנקות" אזורים שלמים בגדה מתושביהם הפלסטינים, חלה עלייה חדה בהקמת מאחזים בלתי מורשים, ובפרט מאחזי חוות, בסמוך או בצמוד ממש לקהילות פלסטיניות מבודדות. מאחזים אלה מהווים בסיס ליציאה לפעולות הטרדה ואלימות, ולא פחות חשוב – הם משתלטים באופן אפקטיבי על משאבי טבע, קרקע ומים שהינם מטבעם מוגבלים, כשבידיהם יתרונות מובהקים. שילוב של אלימות, פגיעה ברכוש, הפחדה או הטרדה על בסיס יומיומי, עם הגבלת חופש התנועה והשתלטות על משאבים מאפשר לאותם מאחזים לדחוק את התושבים המקומיים לעזוב את בתיהם בלית ברירה.

24. מכיוון שדרך פעולה זו הוכיחה את עצמה יעילה בשורה של מקרים, היא הפכה זה מכבר לשיטת פעולה של ממש (ראו: "השומרונים הרע – ביזת קרקעות ע"י מתנחלים באמצעות מרעה" **כרם נבות ושלוש עכשיו** (אפריל 2025) (להלן: **דו"ח כרם נבות ושלוש עכשיו**); ראו גם [מפה המציינת את מיקומי המאחזים והקהילות שגורשו](#)).

25. עשרות מאחזים חדשים הוקמו באזורים המיושבים בידי פלסטינים, לשם תפיסת קרקעות והבטחת צביון היהודי. בשנת 2023 הוקמו 32 מאחזים, בשנת 2024 הוקמו לפחות 61 מאחזים חדשים, ובשנת 2025 – ובטרם נסתיימה שנה זו – הוקמו 38 מאחזים, והספירה נמשכת (להרחבה ראו: ["מספר מאחזים שהוקמו לפי שנים](#) (מעודכן ליום 27.7.2025) **אתר שלוש עכשיו**).

26. גם על פי נתוני הצבא, מאז פרוץ המלחמה גדל מספר המאחזים פי ארבעה – מ-30 מאחזים לפני אוקטובר 2023 לכ-120 מאחזים, נכון לחודש שעבר (יניב קובוביץ' "במערכת הביטחון מזהים עלייה חדה באלימות מתנחלים, וחוששים שהצבא מאבד שליטה" **הארץ** (21.7.2025)). הלכה למעשה, מספר המאחזים גדול אף יותר. נכון לסוף שנת 2024, מאחזי החווה חולשים על כ-786,000 דונם – 14% משטח הגדה המערבית. 35% מסך השטחים הם בבעלות פלסטינית פרטית (ראו: דו"ח כרם נבות ושלוש עכשיו, עמ' 2).

27. כאמור, התכלית בהקמת עשרות מאחזים במיקומים מבודדים, בניגוד למדיניות הקמת גושי התנחלות גדולים, אינה נשמרת בסוד: פרסומים פומביים של מפלגות וארגוני ימין מבהירים כי היעד הברור הוא הרחקת תושבי הגדה הפלסטינים מאזורים נרחבים ככל הניתן ומניעת יצירת רצף טריטוריאלי בין ישובים פלסטינים.

28. כך למשל, צוטט השר במשרד הביטחון דהיום, בצלאל סמוטריץ', בביקור בגוש עציון במסגרת קמפיין הבחירות של שנת 2021: "עשה טוב זה עוד ישובים ועוד שכונות ועוד חוות ועוד חקלאות **ועוד תפיסת קרקע**. המתיישבים החלוצים עושים את זה בשיניים [...] זו ארצנו ואנחנו ננצח במערכה הזאת בעזרת ה' ובעזרת עבודה קשה של כולנו" (ראו: "מועמדי "הציונות הדתית" בגוש עציון: זאת ארצנו ואנו ננצח", **ערוץ 7** (4.3.2021)).

29. דוגמה נוספת ניתן למצוא בנייר מדיניות שפרסמה המועצה האזורית שומרון, בשיתוף ארגון "רגבים", תחת הכותרת "הגיעה שעת ה-C: מבצע הרחבת גבולות – שומרים על אדמות המדינה בשומרון". המסמך משרטט את המפה האסטרטגית של האזורים המיועדים להשתלטות יהודית ישראלית בשטחי C, ומתאר את מתווה הפעולה לתפיסת קרקעות באזורים הייעודיים

באמצעות התנחלות. (ראו: "הגיעה שעת ה-C: מבצע הרחבת גבולות – שומרים על אדמות המדינה בשומרון" מועצה אזורית שומרון וארגון רגבים (2021)).

30. טורי דעה מטעם מנהיגי מפעל המאחזים מתארים טיהור אתני מתוכנן היטב, כהישג משמעותי של המאחזים החדשים:

"יחד עם התמיכה הציבורית שהלכה וגדלה עם השנים, קמו אט אט גבעות וחוות נוספות שהפכו את האזור למעוז התיישבות איתן ומרכזי, וכשזה קרה ב"ה, הסכר נפרץ לגמרי. קצב ההקמה של נקודות ההתיישבות זינק, מאחזי השתלטות ערבים החלו לעזוב בזה אחר זה את השטח, עשרות אלפי דונמים שבו לבעלות יהודית ובמוקדים אסטרטגים [...] הוכרע האויב בתוך חודשים ספורים והותיר את השטח לרועים היהודים. [...] ניתן לא רק לשמור על שטחי מולדת שטרם נגזלו, אלא גם להביא לסילוק האויב משטחים שכבר פלש אליהם ואפילו התגורר בהם בעזות מצח במשך עשורים בחסות ההפקרות הישראלית. [...] המאחז הערבי מעיייר א-דיר ליד מצפה דני שפירק את בתיו בתחילת השבוע ועזב את השטח, היה המעוז הערבי האחרון באזור הזה. הוא הוקף כבר מארבע רוחות בנקודות התיישבות יהודיות, שטחי המרעה אליהם פלש בשנים עברו נלקחו מאיתו. [...] השבוע, ימים ספורים אחרי שחוה נוספת עלתה לשטח בסמוך אליו, הוא נשבר. 'אנחנו מוקפים מכל צד בהתנחלויות', סיפרה בנוגות אחת הערביות שפירקה את ביתה השבוע... 'המתנחלים באו מוכנים, עם תוכנית, כדי לקחת את האדמה ולגרש אותנו. לפני 7 באוקטובר אסרו עלינו לרעות, אמרנו בסדר. אחר כך הם התחילו להיכנס בין הבתים, ועכשיו הקימו מאחז. אנחנו מתפנים כל אחד למקום אחר, מתפזרים'. התיאור אולי נשמע מכמיר לב, אבל כשנזכרים שמדובר בחיילי אויב לכל דבר ועניין שמשמשים כזרוע קדמית בשטח להקמת מדינת טרור בלב הארץ, אי אפשר שלא לחייך בשיעור רצון. סוף סוף אחרי שנים של התרכזות בתוך תחומי המושב ששירטט לנו המנהל האזרחי מאחורי גדרות הישובים, עם ישראל מתעורר, יוצא לגאול את ארצו ומשיב מלחמה שעה. והאויב, [...] נאלץ לסגת מעוד ועוד שטחים שכבש. המערכה לפנינו עוד ארוכה ושוחקת, אך עלינו להרים את הראש, לזקוף קומה ולהודות לקב"ה שזיכנו לגאול את ארצו בתקופה היסטורית כזאת". (ראו: אלישע ירד, "מעוז האויב שנפל חשף את גודל ההישג שהביאו הגבעות" ערוץ 7 (29.5.2025)).

31. אף הממשלה אינה מסתירה את תמיכתה במפעל זה. ביום 12.2.2023 החליט הקבינט המדיני-ביטחוני על הסדרה של עשרה מאחזים בלתי חוקיים בגדה המערבית – חלקם ידועים בהיותם מוקדי אלימות לאומנית – והפיכתם לתשע התנחלויות חדשות. שמות המאחזים שהוכשרו: אביגיל, בית חוגלה, גבעת הראל/הראה, גבעת ארנון, מצפה יהודה, מלאכי השלום, עשהאל, שדה בעז ושחרית (ראו: החלטה מספר ב/6 של ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) מיום 12.2.2023); ביוני 2024 החליט הקבינט על הכשרת 5 מאחזים נוספים כהתנחלויות חדשות. שמותיהם: גבעת אסף, אדוריים, שדה אפרים, אביתר וחלץ (ראו:

סולימאן מסוודה, מיכאל שמש וגילי כהן "הקבינט אישר: סנקציות על הרש"פ והסדרה של 5 מאחזים" **כאן** (28.6.2024).

32. מרבית התקציבים המועברים למאחזים אינם מוקצים בשקיפות, ועם זאת קיימות ראיות למכביר בדבר התמיכה הכלכלית במאחזים באפיקים שונים מצד משרדי הממשלה, גופי סמך, עמותות מתוקצבות, ההסתדרות הציונית, קרן קיימת לישראל ועוד (ראו: דו"ח כרם נבות ושלוש עכשיו, עמ' 44-54; שוקי שדה "ארץ השטיקים והטריקים: השיטות של הממשלה לממן את המאחזים הבלתי חוקיים בגדה נחשפות" **שומרים** (4.12.2024)).

33. רק לשם הדגמה, במסגרת יישום החלטת ממשלה מס' 1096, בחודש דצמבר 2023 אושרה הקצאת 75 מיליון שקלים, המוגדרים ככספים קואליציוניים, למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות לצורכי "רכיבי ביטחון להתיישבות הצעירה ביהודה ושומרון". בפועל מדובר בכספים המיועדים למאחזים בלתי חוקיים בשטחים (צבי זרחיה, "למרות הסתייגות יועמ"ש האוצר: הממשלה אישרה 75 מיליון שקל למאחזים לא חוקיים" **כלכליסט** (24.12.2023)). 51.7 מיליון שקלים הוקצו ל"מימון גרעינים משימתיים" שאינם אלא מאחזים בלתי חוקיים. 39 מיליון שקלים הוקצו ל"סיוע לרשויות המקומיות בשמירה על שטחי C". 94.3 מיליון שקלים נוספים הוקצו לחטיבה להתיישבות, אשר מתקצבת ומסייעת למאחזים ללא כל הגבלה. בנוסף, מוקצים למאחזי החוות מענקי מרעה ומענקים ל"מתנדבים בחקלאות", בסכום מוערך של כ-8 מיליון שקלים בשנה, מטעם משרד החקלאות.

34. בשנת 2024 בלבד, 24,258 דונם הוכרזו כ"אדמות מדינה" – כמות של כמחצית מכל השטח שהוכרז כאדמת מדינה מאז הסכמי אוסלו ועד היום. על אף שאינן שייכות למדינת ישראל או לאזרחיה, אדמות המדינה מוקצות, באופן בלעדי כמעט, למתנחלים. זאת, בין היתר, במסגרת "חוזי רעייה" הנחתמים בין הרשויות לרועים במאחזי החוות המבודדים (ראו דו"ח כרם נבות ושלוש עכשיו, עמ' 23-27). באופן זה ניתנת לתושבי המאחזים הבלתי חוקיים אחיזה רשמית בלעדית בקרקע בהיקפים גדולים, אמצעי יעיל המאפשר לדחוק את שכניהם מאזורי המרעה. ביום 10.2.2025 פרסם המינהל האזרחי "הודעות על כוונה לאשר הרשאות לשימוש זמני באדמות מדינה למטרת מרעה", המתייחס לשש הקצאות קרקע חדשות בהיקף כולל של 16,121 דונם. כל ההקצאות ללא יוצא מן הכלל נעשו לטובת מתנחלים ממאחזי חוות ישראלים. (הודעות על כוונת הממונה לאשר הרשאות לשימוש זמני באדמות מדינה למטרת מרעה **אתר המנהל האזרחי ביהודה ושומרון** (תאריך פרסום: 10.2.2025)).

35. היקפן הכולל של הקרקעות שהוקצו למרעה טרם החלטה זו אינו ידוע, ואף כיום חלק מההחלטות על הקצאת אדמות נותרות ללא פרסום מלא. כך למשל, מועצות אזוריות וכן היחידה להתיישבות מקצות אדמות ללא קריטריונים שוויוניים, ובמקרים רבים בחוסר שקיפות, לרועים ישראלים-יהודים, לרוב מבין תושבי מאחזי החוות (ראו: בג"ץ 2174/21 **שלוש עכשיו נ' שר הביטחון** (23.12.2024); וכן ראו: בג"ץ 4976/22 **שלוש עכשיו נ' החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית** (תלוי ועומד)). לצד מניעת גישתם של תושבים פלסטינים לאדמות המוקצות לישראלים, גישתם לשטחים נרחבים נמנעת באמצעות הכרזה עליהם כשטחי אש, שמורות טבע, שטחי ביטחון להתנחלויות, וכיוב'.³⁶

36. כוח האדם העיקרי המשרת את המאחזים אף הוא מתוקצב על ידי הרשויות, בין היתר באמצעות עמותות התומכות בנוער בסיכון, המשובץ במאחזי חוות. לשם הדגמה, בחודש

ספטמבר 2023 נחשף כי מאות מיליוני שקלים הועברו לעמותות העוסקות בהשתלטות על קרקעות בשטחי הגדה, תחת סעיף תקציב המיועד לתמיכה בנוער בסיכון. התקציבים הועברו באמצעות המינהל האזרחי, לאותם מאחזים לא חוקיים שהמינהל עצמו הוציא להם צווי הפסקת עבודה (ראו: אורי בלאו "אפקט סמוטריץ'": המינהל האזרחי הסיט כספי רווחה שיועדו לפלסטינים לטובת עמותה שמסייעת למאחזים לא חוקיים ו-"שיקום נוער הגבעות" **שומרים** 6.9.2023); הגר שיוף "קק"ל מממנת הכשרות לבני נוער במאחזי חוות בלתי חוקיים בגדה" **הארץ** (1.10.2023)). לכך מתווספת תמיכה חומרית המתבטאת ברכישת טרקטורונים, כלי רכב, רחפנים ואף נשק חם (ראו: עוז ישראל שוורץ "לראשונה בישראל: רובי צלפים לכיתות הכוננות בשומרון" **סרוגים** 30.10.2024); אורי ארליך "פעם היו פה מלא ערבים. לא מאז שאנחנו פה" **זמן** (10.4.2025)).

37. עשרות מאחזים מחוברים לחשמל ומים באופן פיראטי, באמצעות התנחלויות או בסיסי צבא סמוכים. מינהלת ההתיישבות הכריזה על עשרות מאחזים נוספים כ"אתרים להסדרה" בהם הוקמו מוסדות ציבור והוסדרו תשתיות מים וחשמל, בניגוד לחקיקה החלה בשטחי הגדה ואשר מאפשרת לחבר לתשתיות רק מבנים שהוקמו לפי היתר בנייה. כך בפועל המדינה מכירה בחוקיותם של המאחזים, גם ללא הכרזה בפועל (אלישע בן קימון "הכדור בידים של גנץ": משרד המשפטים אישר לחבר מאחזים לא חוקיים לחשמל" **Ynet** 12.4.2022)). לשם השוואה, עמדתן העקרונית של הרשויות באשר לחיבור מבנים פלסטינים לתשתיות היא שאין מקום לחבר מבנים לחשמל ולמים ללא תכנית מתאר מאושרת.

38. אם כן, קרקעות המוחזקות בידי המפקד הצבאי בנאמנות נמסרות לידי עמותות וארגונים המקדמים הקמת מאחזים, שמטרתם המוצהרת הנה גירוש ועקירה כפויה של תושבים פלסטינים מבתיהם ו"פינוי" חבלי ארץ ליהודים בלבד.

ד. מחדל המשיבים להגן על קהילות המאוימות מפני עקירה כפויה

39. על היעדרה של מדיניות לפעולה יזומה להגנה על קהילות ומניעת גירושן ניתן ללמוד רבות ממענה המשיבים לפניות ולעתירות המוגשות בעניינן של קהילות שנעקרו או אלו המצויות על סף עקירה. במענה לפניות ולעתירות לעולם יצוין בהן כי המפקד הצבאי מודע לחובותיו, מקיים אותן לפי שיקול דעתו ועל פי סדר העדיפויות והנחיות הדרג המדיני, וכי די באותן פעולות שאותן מצא לבצע. אותן קהילות המותקפות והמאוימות בעקירה או שכבר נעקרו – מוזמנות לפנות לתחנת המשטרה ולהגיש תלונה, ככל שיחפצו לעשות כן.

40. אלו גם הטענות העומדות בליבת כתב התשובה מטעם המשיבים בהליך שבכותרת. בהתייחסות לאירועים הקונקרטיים שעליהם מתבקש המפקד הצבאי לתת את הדעת, המענה מסתפק בציון לקוני של הפרטים הטכניים, קרי – האם האירוע מוכר ליומן היחידה או לא, והאם כוחות התייצבו בשטח לאחר שנקראו או לאו – למרות שגם התייצבות בשטח אין משמעה הפעלת מלוא הסמכויות הנדרשות לשם אכיפה, מניעת הישנות האירועים ומתן הגנה אפקטיבית לקהילות.

41. המפקד הצבאי אמנם טען מזה מספר פעמים כי הוקמה חטיבת מג"ב ייעודית שתפקידה לטפל באירועי אלימות לאומנית, אמנם למיטב ידיעת העותרים, לקהילות המותקפות אין כל דרך

ליצר קשר עם חטיבה זו בפועל שכן פרטי קשר רלוונטיים לא פורסמו. למיטב הידיעה, חטיבה זו לא נצפתה מעולם בשטח במענה לקריאות למשטרה או לצבא אירועי התנכלות או באירועי אלימות חמורים.

42. עמדתו העקבית של המפקד הצבאי היא כי הגנה על פלסטינים מפני התנכלות אלימה, לרבות בנסיבות מובהקות של אלימות ורדיפה למטרת עקירה וגירוש, היא בראש ובראשונה **מתפקידה של משטרת ישראל**. המפקד הצבאי והכפופים לו שולחים את התושבים המוגנים "למצות הליכים" באפיק הפלילי, כלומר, להגיש תלונות מגובות בראיות בגין כל מקרה ומקרה ולהגיש ערר בכל מקרה שבו תיק נסגר. אם לא ירימו נטל זה – כביכול אינם זכאים להגנה.

43. התייחסות הפקד הצבאי מאמצת עמדה ניטרלית לכאורה, אך כפי שנראה להלן, תושבים פלסטינים סובלים מנחיתות מבנית מובהקת ביכולתם להתמודד עם אלימות. ראשית, עליהם להתמודד מול מתנחלים חמושים, מתוקצבים ומצוידים ברכבי שטח, הנהנים מזכויות יתר משפטיות בשטח הכבוש, מכירים באופן אישי את רכזי הביטחון של ההתנחלויות באזור וכן גורמי משטרה וממשל נוספים, ובמקרים רבים זוכים לגיבוי וסיוע מטעמם. התושבים הפלסטינים סובלים מנחיתות מבנית גם בהתנהלות ובהתמודדות אל מול מוסדות שלטון ישראלים, ובכלל זה המשיבים עצמם. יתר על כן, למשיבים חובה מיוחדת ומפורשת להגן על זכויות העותרים, כתושבים מוגנים, ולמנוע מאזרחים ישראלים להתעמר בהם, להטיל עליהם מורא ולגרשם. הדבר נכון ביתר שאת בשעה שידוע על קיומה של תופעת עקירה בכפייה של קהילות בכל רחבי הגדה.

44. משטרת ישראל אמנם אמונה על חקירה והעמדה לדין של אזרחים ישראלים גם בשטח הגדה, אך בסמכות זו אין די על מנת כדי לכוון ולאכוף שלטון חוק, לשמור על הסדר הציבורי, להגן ולמנוע תקיפה ודחיקה של קהילות באופן אפקטיבי. סמכות המשטרה מתמצה באפשרות לחקור ולהעמיד ישראלים לדין, במבט צופה פני עבר, בגין מעשים פליליים ספציפיים. מניעת גירוש הקהילות, לעומת זאת, דורשת נקיטת צעדים מקיפים, מניעה ואבטחה שיקנו הגנה אפקטיבית לתושבים המאוימים. משטרת ישראל אינה מוסמכת ליתן מענה רחב לאכיפת החוק, שמירה על הסדר הציבורי והגנה על התושבים בשטח הגדה המערבית שבשליטת ישראל. **סמכויות אלו נתונות למפקד הצבאי**. ועוד, במקרים רבים דחיקת הקהילות ממקום מגוריהן כרוכה באופן בלתי ניתן להפרדה בבנייה בלתי חוקית, השתלטות על אדמות בהיקפים נרחבים ועל משאבי טבע. הסמכות לטיפול בכל אלה מסורה בידי הצבא והמינהל האזרחי, כאשר סמכויות המשטרה לעסוק בהיבטים אלה בשטחי הגדה המערבית מוגבלות ביותר.

45. זאת ועוד, אזלת ידה של משטרת ישראל בטיפול בפשיעה לאומנית של ישראלים כלפי פלסטינים כבר הפכה לגדר ידיעה שיפוטית (ראו למשל: בג"ץ 8963/23 **כעאבנה נ' שר הביטחון** (3.2.2023)). מסקירת הטיפול המשטרתי בתלונות תושבים פלסטינים עולה כי כ-94% מתיקי הפשיעה הלאומנית מצד יהודים כלפי פלסטינים בגדה המערבית ב-20 השנים האחרונות נסגרו ללא כתב אישום. עוד עולה כי מאז שנת 2005, רק 3% מהתיקים שנפתחו בעקבות עבריינות אידיאולוגית נגד פלסטינים והוגשו בהם כתבי אישום הסתיימו בהרשעה – מלאה או חלקית (ראו: "אכיפת החוק על אזרחים ישראלים בגדה המערבית (אלימות מתנחלים)" **יש דין – ארגון מתנדבים לזכויות אדם** (דצמבר 2024) (להלן: **דו"ח יש דין**); הגר שיוף ב-20 השנים האחרונות, רוב תיקי האלימות נגד פלסטינים נסגרו בלי כתב אישום" **הארץ** (16.1.2025)). לפי הדו"ח, 81%

מהתיקים הללו נסגרו בנסיבות המעידות על כישלון בחקירה, כאשר 64% (969 תיקים) נסגרו בעילת "עברייין לא נודע" ו-20% מהתיקים (294 תיקים) נסגרו בשל חוסר ראיות (דו"ח יש דין, עמ' 11).

46. כאמור, מדיניות המשיבים היא לגלגל את האחריות לקבלת הגנה אל כתפיהם של נפגעי העבירה, ולראות בהגשת תלונות מאוסמכות ומגובות בראיות ותיעוד (שעל הנפגעים עצמם לאסוף) "מיצוי הליכים". עמדה זו כשלעצמה מפלה ומוקשית, ואינה מיושמת ביחס לנפגעי עבירה ישראלים שלגביהם הזכאות להגנה מפני אלימות, ואלימות לאומנית בפרט, היא נקודת מוצא ברורה שאינה זקוקה לראיה ונובעת מחובותיה וסמכויותיה של המשטרה.

47. כעולה מתכתובת המבקשת עם המשטרה (ראו נספח 2 לעיל), גם במקרים של אלימות חמורה או פגיעה חמורה ברכוש, המשטרה נמנעת מגביית תלונה באופן יזום, מאיסוף ראיות בזירה, מגביית עדויות ומצעדי חקירה מתבקשים אחרים, אלא אם יגיעו הנפגעים לתחנה ויגישו תלונה בתחנת משטרה. חשוב להבהיר כי הגשת תלונה במשטרת ישראל אינה עניין של מה בכך עבור נפגעי עבירה פלסטינים. בשוני מובהק מאזרחים ישראלים המבקשים להגיש תלונה, בפני נפגעי העבירה הפלסטינים מוצבים שורה ארוכה של חסמים כאשר הם מבקשים לעשות כן:

א. חסמים מבניים: משטרת ישראל נמנעת באופן עקבי ושיטתי מהגעה לגביית תלונה או עדות מנפגעי עבירה פלסטינים בביתם, או במקום ביצוע העבירה נגדם, וכן אינה נוקטת צעדי אכיפה וחקירה אלא אם יגיעו הנפגעים לתחנת בנימין על מנת להגיש תלונה. הימנעות זו אינה מתיישבת עם סמכותה ואחריותה של המשטרה על פי דין (ראו למשל: סעיפים 3 ו-4 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971; סעיף 2 לנוהל 14.01.01 "הטיפול בתלונה ובתיק חקירה").

ב. חסמים גיאוגרפיים: בהתאם להמלצות ועדת שמגר, נקבע כי יוצבו שוטרי משטרת ישראל במתקני התיאום והקישור (מת"קים) ברחבי הגדה (ראו: "ועדת החקירה לעניין הטבח במערכת המכפלה בחברון התשנ"ד: דין וחשבון", **ועדת חקירה ממשלתית** (1994)). הנחיות אלו לא בוצעו באופן רציף, ומאז אוקטובר 2023 המת"קים הישראלים סגורים ממילא לקבלת קהל פלסטיני, כך שהנחייה זו הפכה לאות מתה. כמו כן, התיאום בין המשטרה הפלסטינית למשטרת ישראל אינו מתקיים, ותלונות המוגשות על ידי נפגעי עבירה פלסטינים בגין עבירות שביצעו אזרחי ישראל בתחנות המשטרה הפלסטיניות אינן מטופלות על ידי משטרת ישראל. אם כן, האפשרות היחידה שעומדת בפני נפגעי עבירה פלסטינים היא לפנות יום עבודה ולהגיע אל תחנות המשטרה הנמצאות בתוך ההתנחלויות, שחלקן מרוחקות מאוד ממקום מגוריהם. כך למשל, תושבי צפון הבקעה נאלצים לנסוע כשעה וחצי לתחנת בנימין. פלסטינים המבקשים להגיש תלונה נאלצים להגיע לעמדת הש"ג בפתח הישוב, לבקש כי יורשו להכנס, ולהמתין פרקי זמן ארוכים – שעה, שעתיים ולעיתים יותר, בשטח הפתוח, לכך שיוכנסו לתחנה.

ג. חסמים לשוניים: בהיעדר מתורגמנים מקצועיים וחוקרים דוברי ערבית בזמינות סבירה בתחנות המשטרה ובזירות האירוע, מתלוננים ממתונים שעות רבות להגשת התלונה ולגביית עדותם ולעיתים נשלחים בחזרה כלעומת שהגיעו מבלי להגיש את תלונתם, ולפעמים אף אינם זוכים כלל להשמיע את גרסתם לאירוע, משום שנטען בפניהם שאין מי

שיוכל לגבות את התלונה בשפתם, משום שאין במקום מתרגם או חוקר דובר ערבית, או שהחוקר במקום אך הוא עסוק.

ד. חסמים טכנולוגיים: תושבים פלסטינים אינם מורשים להגיש תלונה מקוונת שכן זו מותנית בקיומו של מספר תעודות זהות ישראלי, ולכן אין להם אלטרנטיבה להגעה לתחנת המשטרה שנמצאת במרחב עוין ודובר שפה זרה, ואשר ההגעה אליה כרוכה בהוצאת משאבים רבים. בהיעדר אפשרות להתחבר למערכת התלונות המקוונת של המשטרה, אף אלו שהצליחו להגיש תלונה באופן פיזי בתחנה, אינם יכולים לעקוב אחר התקדמות הטיפול בתלונתם באמצעים דיגיטליים. לכך השלכות חמורות על זכות הגישה לערכאות, שכן במרבית המקרים, מתלוננים פלסטינים אינם מקבלים הודעה על סגירת תיק חקירה, ולפיכך אינם יכולים לערור על החלטה זו.

העתק פניית המבקשת בעניין מחדל המשטרה בטיפול בנפגעי עבירה פלסטינים בגדה המערבית מיום 21.4.2025 מצ"ב ומסומן **נספח 3**.

העתק מענה מוקד המינהל האזרחי בעניין הגשת תלונה לשוטרי משטרת ישראל המוצבים במת"קים מיום 28.7.2025 מצ"ב ומסומן **נספח 4**.

48. אם כן, נפגעי העבירה מתבקשים להשקיע זמן רב מאוד ולעבור מסכת משפילה של המתנה ממושכת, רק לשם תלונה, אשר ידוע להם כי בסבירות גבוהה לא תוביל לאכיפה או למתן הגנה. מי שאינם יודעים לעמוד על זכויותיהם מתקשים להגיש תלונה כלל. לחסמים שמנינו ולפוליטיזציה של טיפול המשטרה בנפגעי עבירה פלסטינים השפעה משמעותית וברורה על נכונותם של נפגעי עבירה פלסטינים להגיש תלונות, בפרט לנוכח האמון הנמוך במשטרה לנוכח השיעור היחסי הנמוך של תלונות המובילות לצעדי חקירה או אכיפה מעשיים. התוצאה המובנת היא הימנעות מהגשת תלונות. דו"ח יש דין הראה כי בשנת 2024, 66% מהנפגעים הפלסטינים במקרים שתועדו על ידי הארגון בחרו לא להגיש תלונה לרשויות הישראליות, לעומת 56% בשנת 2023, 45% בשנת 2022 ו-27% בשנת 2021 (דו"ח יש דין, עמ' 7).

49. גורמים רבים, פוליטיים ומקצועיים כאחד, הצהירו בריש גלי על מדיניות מוצהרת לאי-אכיפת עבירות אלימות במקרה שהן מבוצעות נגד תושבי הגדה הפלסטינים ועל תעדוף נמוך של משימות הנוגעות לאכיפת אלימות מתנחלים (גיוש בריינר "מפקד מחוז ש"י: קבעתי כי הגנה על ההתיישבות קודמת לאכיפת החוק והסדר באזור" **הארץ** (10.7.2025)). לשאלת פעיל זכויות אדם שתהיה כיצד ייתכן "שכשיהודים עושים פגמים בערבים ביהודה ושומרון אף אחד לא נעצר", השיב השר לביטחון פנים איתמר בן גביר כי "לפני שבאתי, המשטרה, מה שהיא התעסקה ביהודה ושומרון, זה לרוץ ולהתנכל לכל מיני נערות מהגבעות [...] ולרוץ אחרי נערי גבעות ולהציק להם ולהתנכל. זה נגמר — אין את זה במשמרת שלי — ואני גאה ששיניתי את זה" (ראו: יהושע (גיוש) בריינר "בן גביר: 'לפני שבאתי המשטרה התנכלה לנערי גבעות, זה נגמר. אין את זה במשמרת שלי' **הארץ** (30.7.2025) [ההדגשה הוספה]; ראו גם: הגר שיוף ויהונתן ליס "שר הביטחון כ"ץ הודיע כי יפסיק את השימוש בצווי מעצר מינהליים נגד מתנחלים" **הארץ** (22.11.2024)).

50. מפקד ימ"ר ש"י, נצ"מ אבישי מועלם, מצוי בימים אלו בהליכי חקירה בשל החשד כי נהג להתעלם במכוון ממידע מודיעיני הנוגע לאירועי טרור יהודי נגד פלסטינים ולסכל מעצרים,

ראו: "מפקד ימ"ר ש"י הודה כי עיכב מעצרים של מתנחלים בגלל אירוע משפחתי של בן גביר" **הארץ** (22.7.2025); "התכתבויות מעלות חשד שמועלם התעלם מהתרעות לפרעות שבהן נהרג פלסטיני בגדה" **הארץ** (29.7.2025).

51. מקורות במשרד הביטחון אף דיווחו כי ישנו נתק בין היחידה המרכזית של מחוז ש"י במשטרה לבין החטיבה היהודית בשב"כ (ראו: יהושע (גיוש) בריינר "נתק בין שב"כ ליחידה המשטרתית שמטפלת בטרור יהודי, בשירות זועמים: הם מתעלמים מהסכנה" **הארץ** (13.10.2024)). בכתבה נכתב כי "מאז קיבל מועלם את הפיקוד על היחידה, היא עברה שינוי ניכר. מספר המעצרים של חשודים בטרור יהודי בשנת פעילותו של מועלם פחת בכ-50% לעומת השנה הקודמת, אף על פי שלפי נתונים שהעביר שב"כ למשרד המשפטים, מספר התקריות עלה בעשרות אחוזים".

ה. המסגרת המשפטית

52. בחלק זה נציג את היסוד לחובת המשיבים לפעול על מנת להגן על קהילות פלסטיניות המגורשת ממקום מגוריהן מזה עשרות שנים על ידי אזרחים ישראלים, במטרה לפנות ו"לטהר" שטחים בגדה המערבית – ולייעדן ליהודים בלבד.

53. הגדה מערבית היא שטח המוחזק בתפיסה לוחמתית. ככזה, הוא כפוף להוראות המשפט ההומניטרי הבינלאומי הנוגעות לכיבוש, ובראשן תקנות האג הנלוות לאמנת האג בדבר דינה ומנהגיה של הלחימה ביבשה משנת 1907 (להלן: **תקנות האג**); אמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949 בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה (להלן: **אמנת ג'נבה**); והפרוטוקול הראשון הנוסף לאמנות ג'נבה משנת 1977 בדבר הגנת קורבנות סכסוכים מזוינים בינלאומיים (להלן: **הפרוטוקול הראשון**). דינים אלה מהווים את המסגרת המשפטית לכיבוש הישראלי בגדה המערבית, לצד משפט זכויות האדם הבינלאומי, הדין המינהגי הבינלאומי ועקרונות היסוד של המשפט המינהלי הישראלי (בג"ץ 393/82 **ג'מעית אסכאן אלמעלמון נ' מפקד כוחות צה"ל**, פ"ד לז(4) 785, 819 (1983)).

54. חובת המפקד הצבאי לפעול להגנת אוכלוסיית השטח הכבוש, זכויותיה וקניינה היא מושכל יסוד שאינו זקוק לראייה (תקנות 43, 46 ו-55 לתקנות האג; סעיף 27 לאמנת ג'נבה; סעיף 51(2) לפרוטוקול הראשון). זוהי מטרת העל העומדת בבסיס דיני הכיבוש – הגנה על פרטים שנקלעו שלא בטובתם לשטח הסכסוך (ראו: ארנה בן-נפתלי ויובל שני **המשפט הבינלאומי בין מלחמה לשלום** 130 (2006)).

55. בית משפט נכבד זה הדגיש כי החובה להגן על התושבים ולהבטיח את זכויותיהם היא חובה פוזיטיבית, וכי על המפקד הצבאי לפעול באופן אקטיבי כדי לממשה (בג"ץ 10356/02 **הס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית**, פ"ד נח(3) 443, 455-456 (2004)). בשנתיים האחרונות שבו ועלו מקרים שבהם התייחס בית המשפט לליקויים בתחום האכיפה, כשמדובר בעבירות שבוצעו כלפי תושבי הגדה הפלסטינים, ואף מצא להעניק סעדים פרטניים בבג"ץ 8117/23 **נואג'עה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (29.7.2024) נפסק:

"לפני שנידרש לפרטים, נפתח במובן מאליו: גורמי הצבא והמשטרה הפועלים באזור יהודה ושומרון מחויבים לפעול להגנה על התושבים המוגנים של האזור מפני אלימות או הפרה של החוק – הן מכוח עקרונות

הדין הבינלאומי החלים במקום והן מכוח עקרונות יסוד שלטון החוק.
ברי כי מצבים שבהם תושבים טוענים כי הם חשופים להתקפות פיזיות
חוזרות ונשנות עליהם ועל רכושם הם **חמורים וחייבים לזכות להתייחסות**
אפקטיבית של גורמי אכיפת החוק. אכן, אנו חיים בתקופה ביטחונית
מורכבת, וחווים מלחמה שטרם הסתיימה, נסיבות שיש בהן כדי להשליך על
מידת פניותם של גורמי הביטחון. אולם, **אין בכך כדי לייתר את החתירה**
לפעולה מיטבית, במסגרת האילוצים, ולא כל שכן ביחס למקרים מובהקים
של פגיעה בזכויות יסוד" (פסקה 13) [ההדגשות הוספו].

וכן :

"... לא למותר לשוב ולהזכיר כי העותרים הם תושבים מוגנים הזכאים לקבל
מענה הולם מצד הרשויות באזור, ודאי ככל שמדובר בטענות להפעלת
אלימות חוזרת ונשנית כלפיהם. בהתאם לכך, חובה על גורמי אכיפת החוק
באזור לשמור על ביטחונם של העותרים ועל הסדר הציבורי באזור, גם
בנסיבות המורכבות של התקופה ובמגבלותיהן." (פסקה 17).

56. בבג"ץ 8227/23 **עות'מאן נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (12.3.2024) ציין בית המשפט :

"... עוד נעיר, כי לא די ב'חידוד נהלים' אלא יש לוודא כי ההנחיות ירדו לשטח
והחיילים נוהגים על פיהן. מדינת ישראל נמצאת בימים קשים ומורכבים.
המציאות המתוחה מחייבת נקיטת אמצעים ביטחוניים והטלת הגבלות, אך
אין בכך כדי לגרוע מאחריות המפקד הצבאי לשלומם ולרכושם של
התושבים המוגנים" (פסקה 13 לפסק דינו של השופט עמית).

57. עוד ראו : ההחלטה בבג"ץ 36119-11-24 **עווד נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (החלטה
מיום 1.7.2025) ; בבג"ץ 2370/24 **תורת צדק נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית** (החלטה
מיום 26.5.2025) ; עניין **מליחאת**, החלטה מיום 29.7.2025).

עקירה כפויה של קהילות פלסטיניות מבססת חשד להפרות חמורות של הדין הבינלאומי

58. תמונת המצב העובדתית שהוצגה לעיל מבססת חשדות מוצקים להפרות חמורות של הדין
הבינלאומי, ובראשם הפרת האיסור על גירוש או העברה בכפייה של אוכלוסייה אזרחית (סעיף
4)7 (לחוקת רומא) והאיסור על רדיפה באמצעות שלילת זכויותיהם של חברי קבוצה אתנית,
לאומית או דתית על יסוד השתייכותם הלאומית או הגזעית (סעיף 8)7 (לחוקת רומא). סעיף 49
לאמנת ג'נבה הרביעית קובע כי "העברת-כפייה של מוגנים, יחידים או מונוים, וכן גירושם של
מוגנים, משטח נכבש לשטחה של המעצמה הכובשת או לשטחה של כל ארץ אחרת – בין שטח
נכבש ובין שטח בלתי נכבש אסורים, ויהא המניע אשר יהא". בכלל זה, על המעצמה הכובשת
נאסר להעביר חלק מתושביה לשטח הכבוש (ראו גם סעיף 85(4)א) לפרוטוקול הראשון).
פרשנות הצלב האדום קובעת כי מטרת מנסחי האמנה וכוונתם בהוראות אלו הייתה לשמור על
סטטוס קוו ואיזון דמוגרפי בתוך שטח זה (ראו : Commentary on Geneva Convention IV
(of 1949 Relative of Civillian Persons in Times of War, p. 283 (Jean Pictet ed.) 1958).

59. הפרה שיטתית, חמורה ונרחבת של האיסור על גירוש ועקירה כפויה של תושבים מוגנים והאיסור על יישוב תושבי המדינה הכובשת בשטח הכבוש עלולה לעלות כדי ביצוע פשעי מלחמה (סעיפים 8(2)(a)(vii) ו-7(2)(b)(viii) לחוקת רומא).

60. גירוש שיטתי של יחידים או יישובים וקהילות מקבוצה אתנית מסוימת בתא שטח מסוים, במטרה לשנות את המאזן הדמוגרפי בו, זכה להמשגה נפרדת כמכלול עבירות בעלות מאפיינים מיוחדים – "טיהור אתני". המונח עוגן תחילה בהחלטות הטריבונלים הבינלאומיים שכונסו על מנת לדון בפשעי המלחמה שבוצעו ביוגוסלביה לשעבר (ראו: Carrie Booth Walling, *The History and Politics of Ethnic Cleansing*, 4 Int'l J. Hum. Rts. 47 (2000)). לפי דו"ח הביניים של ועדת מומחים שעסקה בנושא בהמשך לבקשת מועצת הביטחון של האו"ם (החלטה 780 של מועצת הביטחון של האו"ם מיום 6.10.1992), טיהור אתני מוגדר כך: "הפיכת אזור להומוגני מבחינה אתנית, על ידי שימוש בכוח או הרתעה כדי לסלק אנשים המשתייכים לקבוצות מסוימות מהאזור". על פי הדו"ח, אמצעים ישירים או עקיפים כמו הפחדה והטלת טרור, שימוש במעצרים שרירותיים, פגיעה בגוף וברכוש ואיומים, יכולים להיחשב כאמצעים לטיהור אתני כאשר הם ננקטים על ידי מדינות ואזרחיהן (ראו: Letter dated 9 February 1993 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council, (U.N. SCOR, 48th Sess., U.N. Doc. S/25266 (Feb. 10, 1993)).

61. הגם שאינו מוזכר בפירוש באמנות בינלאומיות, פשע הטיהור האתני הוגדר כפשע מלחמה בספרות ובפסיקת טריבונלים בינלאומיים (ראו: Omar Hassan Ahmad al Bashir, Case (no- ICC 02/05-01/09, Pre-Trial Chamber, p.143 (4.6.2009)).

62. בהחלטתה מ-2005, העצרת הכללית של האו"ם קבעה כי טיהור אתני הוא פשע אשר למדינות החברות ולקהילה הבינלאומית חובה ואחריות להתריע ולהגן על אוכלוסיות נרדפות מפניו (ראו: G.A. Res. 60/1, Para. 138–139, 2005 World Summit Outcome, U.N. Doc. A/RES/60/1 (Oct. 24, 2005); Global Centre for the Responsibility to Protect, [What is R2P?](#) (visited Aug. 2025).

63. מחקר של הוועד הבינלאומי של הצלב האדום בעניין הכללים המנהגיים של דיני המלחמה קבע כי האיסור על טיהור אתני מוכר באופן נרחב כבעל מעמד מנהגי, וזאת במסגרת האיסור על עקירה כפויה והעברה בכפייה, המעוגן באמנות שהוזכרו לעיל. במחקר נקבע כי המונח מתייחס לנסיבות שבהן העקירה השיטתית מבוצעת כדי לשנות את המאזן הדמוגרפי האתני באזור או בחבל ארץ מסוים – מטרה שניתן להשיג באמצעות עקירה כפויה, אך גם בדרכים נוספות כמו הפעלת אלימות שיטתית כלפי פרטים מהקבוצה הנרדפת או כלפי רכושם. עוד נמצא כי שורה של מדינות מכירות במעמדו המנהגי והמחייב של האיסור על טיהור אתני, העולה, בנסיבות מסוימות, כדי פשע מלחמה או פשע נגד האנושות (ראו: Customary IHL Database, [Rule 129](#), Int'l Comm. of the Red Cross, https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_rul_rule129 (last visited Aug. 6, 2025)).

64. בין אם טיהור אתני עולה כדי פשע מלחמה עצמאי ובין אם לא, חשיבותו של המונח טמונה בהמשגת תופעה הכרוכה בביצוע פשעים מובהקים באופן שיטתי וחוזר ולמטרה אסורה, באופן שמבדיר כי המופעים השונים של אלימות, פגיעה בזכויות, הטלת טרור ורדיפה של אוכלוסייה

מסיימת, על ידי קבוצת אוכלוסייה אחרת, ממניעים מפלים ועל רקע גזעני, אינם מנותקים זה מזה אלא מהווים מסכת מעשים אסורה אחת.

אחריות המדינה להפרות הדין הבינלאומי המבוצעות על ידי אזרחיה

65. בהתאם לשורה של פסיקות והחלטות של גופים וטריבונלים בינלאומיים, עולה כי בנסיבות מסוימות מדינות ובעלי תפקידים הפועלים מטעמן עלולים לשאת באחריות לפעולות המבוצעות בידי שחקנים לא מדינתיים – כמו אזרחים או תאגידים. בענייננו, הימנעותם השיטתית של המשיבים מפעולה אפקטיבית המצויה בהישג ידם, כדי להגן על התושבים המוגנים, עלולה להקים אחריות כזו לפשעים המבוצעים כלפיהם על ידי אזרחי ישראל. כך, בנסיבות של עצימת עיניים ושל שלילת הגנת המדינה מאוכלוסייה מסוימת, המדינה עשויה לשאת באחריות מלאה או חלקית לפשעי מלחמה שבוצעו כלפיה (ראו: L.K. v. Neth U.N. Comm. on the Elimination of Racial Discrimination, UN Doc CERD./C/42/D/4/1991 (Mar. 16, Delgado Paéz v. Colombia, Communication No. 195/1985, U. N. Doc. ;1993) International Covenant on Civil and Political ;CCPR/C/39/D/195/1985 (1990) Rights: Concluding Observations of the Human Rights Committee: Algeria, U.N. (Doc., CCPR/C/79/Add.95, U.N. Human Rights Committee (1998).

66. לשם השוואה, ביחס לאחריות המדינה כלפי עיניים שנעשים בשטחה והגדרתם כפשע מלחמה, קבע הטריבונל הבינלאומי ליוגוסלביה לשעבר, כי "בהתאם למשפט ההומניטרי הבינלאומי כפי שהוא כיום, בנוסף לאחריות פלילית אינדיווידואלית, מדינה עשויה לשאת באחריות כתוצאה מכך שאנשי רשות מטעמה מענים או אינם מונעים עיניים או מענישים מענים" (ראו: Prosecutor v. Furundzija, Case No. IT-95-17/1-T, ICTY Trial Chamber, Judgement (of 10 December 1998, para. 42).

67. בתי דין לזכויות אדם נוקטים גישה דומה. לדוגמה, בעניין חטיפתו והעלמתו של פעיל מחאה על ידי אלמונים, קבע בית המשפט האינטר-אמריקני לזכויות האדם כי המדינה הפרה את חובותיה בכך שלא ערכה חקירה יעילה אודות נסיבות היעלמותו של הפעיל: "על המדינה מוטלת חובה משפטית לנקוט בצעדים סבירים למנוע הפרות זכויות אדם ולהשתמש באמצעים העומדים לרשותה בכדי לבצע חקירה יסודית של הפרות המתרחשות תחת סמכותה השיפוטית, לאתר את האחראים, להטיל את העונשים המתבקשים ולהבטיח כי הקורבנות יפוצו כראוי" (Velásquez Rodríguez v. Honduras, Preliminary Objections, Inter-Am. Ct. H.R.) ((ser. C) No. 4, Judgment of 26 June 1987, para. 174).

68. אחריות המדינה לפעולות אזרחים שאינם אורגני המדינה הוכרה גם ביחס למקרה הישראלי: מועצת הביטחון של האו"ם אישרה באופן מפורש את אחריותה של ישראל למנוע מעשי אלימות של מתנחלים במסגרת החלטת מועצת הביטחון 2334 מדצמבר 2016, הקוראת ל"נקיטת צעדים מידיים למניעת כל מעשי האלימות כלפי אזרחים [...] וכן כל מעשי התגרות והרס" (סעיף 6 להחלטה) (ראו: United Nations Security Council Resolution 2334 (2016), UN Doc (S/RES/2334 (23 December 2016).

69. בחוות הדעת המייעצת של בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג בעניין חוקיות הכיבוש הישראלי, בית הדין קבע כי כישלונה של ישראל למנוע אלימות מתנחלים או להענישם באופן יעיל, לצד

שימוש מופרז בכוח נגד פלסטינים בתגובה לאלימות המתנחלים נגדם, יוצרים סביבה שאינה מותירה לתושבים הפלסטינים ברירה אלא לעזוב. זאת, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם חובותיה של ישראל, כמדינה וככוח כובש, להגן על התושבים המוגנים ולנהוג בהם באנושיות, ולשמור על זכותם לחיים, בכפוף להוראות סעיף 46 לתקנות האג, סעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית וסעיפים 6-7 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות משנת 1966 (ICCPR) (ראו: *Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, Advisory Opinion*, (I.C.J. Rep. 2024, Para. 149, 154 (July 19) (להלן: **חוות הדעת המייעצת**)).

70. בהתייחס לשאלת אכיפת החוק המפלה בין פלסטינים לבין מתנחלים, לצד הפרות נוספות, בית הדין הבינלאומי בהאג קבע כי ישראל מיישמת הפרדה כמעט מוחלטת בין הפלסטינים למתנחלים הישראלים, וכי הפרדה זו מהווה הפרה של האמנה לביעור הפליה גזעית (CERD), האוסר על הפרדה גזעית ועל אפרטהייד (חוות הדעת המייעצת, פסקה 229).

71. אחריות המדינה בענייננו חלה גם בשל **אימוץ בדיעבד של פשעי המתנחלים ופירותיהם**, ובפרט בשל התמיכה הניתנת לפרטים הפועלים במוצהר ובמוכרז באופן בלתי חוקי, לשם השתלטות על אדמות בהיקף נרחב ככל הניתן בשטחים הכבושים.

72. פעולות הננקטות בפועל בידי אנשים פרטיים עשויות להיות מיוחסות למדינה כאשר המדינה מכשירה ומאמצת את הפעולה האסורה, באופן מפורש או משתמע. למשל, באמצעות השימוש שעושה המדינה בפעולות האסורות לטובתה; הכשרה רטרואקטיבית של הפעולות האסורות; או כאשר המדינה מתייחסת להתנהגות הבלתי חוקית כאילו הייתה חוקית לכל דבר ועניין (ראו: כלל 11 לטיטוס הכללים בדבר אחריות בינלאומית בשל מעשים בינלאומיים אסורים (ARSIWA); משה הירש "אחריות בינלאומית" 175, 186-187 **משפט בינלאומי** (רובי סיבל ויעל רונן עורכים, 2016)).

73. כך למשל, בפרשת *United States of America v. Iran*, קבע בית הדין הבינלאומי לצדק כי הגם שהמעשים האסורים באותו עניין בוצעו תחילה על ידי גורמים פרטיים, ניתן לייחסם למדינת איראן, שכן זו אימצה ואישררה אותם בהתנהגותה, בין היתר באמצעות הימנעותה מאכיפה כלפי הפושעים (ראו: *United States Diplomatic and Consular Staff in Tehran* (United States v Iran) (Judgment) [1980] ICJ Rep 3, Para. 74; Diakonia International Humanitarian Law Centre, [Responsibility under International Law for Settler Violence in the Occupied Palestinian Territory](#) (July 2024), p. 15 (להלן: **Diakonia**)).

74. תנאים אלה לייחוס אחריות למדינה מתקיימים גם בענייננו. כפי שראינו, לצד המחדל המתמשך לקבוע מדיניות אכיפה ומדיניות להגנה על קהילות מותקפות ולסיכול תכניות הגירוש, למאחזים אלימים המוקמים בגדה המערבית ניתנת תמיכה כלכלית ומוקצים להם שטחי קרקע. היישובים המוקמים באופן פיראטי מחוברים לתשתיות ומוכשרים בעשרות. מכלול הדברים עשוי להעיד כי קיימת מדיניות התומכת דה-פקטו בפעולות העברייניות המבוצעות על ידם (Diakonia, 21). משכך, **התנהלות זו של המדינה עשויה להוביל לכך שיהא ניתן לייחס לה את פעולות הגירוש האלימות המבוצעות על ידי אזרחים**, אשר כאמור, עלולות לעלות כדי ביצוע פשעי מלחמה.

הפגיעה בעקרונות היסוד של המשפט המינהלי ובשלטון החוק

75. כאמור בפתח הדברים, בידי המפקד הצבאי סמכויות, המופעלות להגנת ישובים ופרטים הנתונים לסיכון ביטחוני, בין היתר על רקע אלימות לאומנית ומעשי טרור. בין היתר – סמכות להכריז על סגירת שטח בצו, ועל הרחקת פרטים המפרים את השלום והסדר מאזורים תחומים בגדה המערבית ואף משטח הגדה כולו. ידוע, כי "סמכות מוקנית לרשות מינהלית על מנת שהרשות תפעיל אותה, לפי נסיבות העניין, כדי לשרת את תכלית הסמכות" (יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** א' 691 (תשנ"ו)). אמנם אופן הפעלת מדיניות אכיפה מצויה במסגרת הפררוגטיבה של הרשות, אך זאת בתנאי שנקטות פעולות אפקטיביות תוך מתן משקל ראוי לפגיעה בזכויות אדם (ראו: ע"פ 5338/17 **ראש עיריית בית שמש נ' פיליפ** פסקה 43 לפסק דינו של השופט מלצר (נבו 1.11.2018)).

76. עוד נפסק כי מדיניות האכיפה חייבת להיות שוויונית ומופעלת על פי משנה סדורה: "הפעלת החוק באורח מקרי – שלא על דרך מדיניות קבועה, ברורה ומבוקרת מראש – משמיעה שרירות, ושרירות הינה אויבת שלטון החוק" (ע"פ 3520/91 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מז(1) 441, 456 (1993)). אם כן, לא די בכך שהמשיבים פועלים בתחום שיקול דעתם. עליהם להצדיק הימנעות מצעדי אכיפה שבתחום סמכותם, בנסיבות שבהן גלוי וידוע כי נשקף איום לתושבים מוגנים, שמצבם אינו שונה מזה של עשרות קהילות שכבר גורשו ואינן יכולות לשוב לבתיהן.

ו. יישום חוות הדעת במקרה דנן

77. במכלול כתב התשובה לעתירה זו, אין התייחסות לעשרות אירועי העקירה אשר הובאו במפורט בנספח 1 לחוות דעת זו, או ללקחים או מדיניות שגיבשו המשיבים על מנת למנוע הישנות המקרים שבהם קהילות פלסטיניות נעקרות בכפייה. עוד אין במענה כל התייחסות לקיומה של מדיניות סדורה למתן מענה אפקטיבי למכלול הפגיעה בביטחון התושבים המוגנים ובסדר הציבורי, לאספקטים של הטרדה ואיום על העותרים, לגזילת מקורות המחיה או להגבלת חופש התנועה של הקהילות על ידי אזרחי ישראל. אף אין התייחסות לכך שתושבי המאחזים מקימים את מקום מושבם בצמוד לקהילה שבה תושבים מוגנים כחלק ממדיניות ותכנית פעולה. אירועים שבהם התקרב מי מהעותרים למקום יישוב ישראלי לא נזכרים, בפשטות כי אין כאלה. תושב פלסטיני שייכנס ליישוב ישראלי – דמו בראשו.

78. לשיטת המפקד הצבאי, הפתרון בענייננו לרדיפה ולאלימות התמידית כלפי העותרים כתוצאה מהקמת מאחזים אלימים הוא "שיחות" שנערכו עם תושבי החוות, בהן הוסבר להם כיצד עליהם לנהוג בעותרים: היכן עליהם לעבור, כי אל להם למנוע מהעותרים גישה למים וכיוצא בזה (פסקאות 31-36 לתגובה המקדמית לעתירה). לנוכח המניע האידיאולוגי בבסיס פעילות תושבי המאחזים ולמצער חלקם, מענה זה כוחו יפה ככוסות רוח למת. המשיבים מצהירים כי מאז אותן שיחות חינוכיות השתפר מצב האלימות בגזרה לאין שיעור – מבלי לנהל שיח או להתייחס לעמדת חברי הקהילה המאוימת.

79. במענה לשאלה המתבקשת – מדוע לא יעשו שימוש בסמכויותיהם, ובפרט סמכויות המפקד הצבאי, בהתאם לסעדים שבוקשו בעתירה וכדי למנוע עקירתה של קהילה נוספת נכתב: "לא נמצאה הצדקה להוציא צו סגירת שטח כלפי ישראלים במרחב מושא העתירה... בשים לב לטיב

וסדרי הכוחות המוצבים במרחב, וכן לנוכח מיעוט אירועי החיכוך ומדרגם הנמוך, והשפעת סגירת השטח על זכויותיהם של התושבים הישראלים המתגוררים במרחב" (פסקה 99 לתגובה המקדמית לעתירה).

80. יודגש, כי בהתאם למשפט הבינלאומי, לאזרחי המדינה הכובשת אין זכות קנויה להיכנס לשטח הכבוש. למצער, איסור כניסה לשטחים אלה פוגעת באופן זניח בזכויותיהם.

81. העותרים ויתר תושבי ראס אל עין מדווחים על פגיעה יומיומית קשה בזכויותיהם כתוצאה מהטלת טרור, פגיעה ברכוש, ואיומים מפורשים ומשתמעים מצד אזרחים ישראלים, המקימים מאחזים וסוללים דרכים בשטחים הסמוכים לקהילות פלסטיניות בתמיכה ממשלתית כאוות נפשם, ללא הסדרה ובאין מפריע. תגובת המשיבים אינה נדרשת לטענות אלה, ומתעלמת ממשקלן של פגיעות אלה ומחובתם הספציפית להידרש למצב שנוצר, ולהקנות לנפגעים הגנה אפקטיבית במבט צופה פני עתיד. כפי שהוצג, המשיבים והמדינה עלולים לשאת באחריות כתוצאה מהסירוב להקנות הגנה בנסיבות אלה.

10 באוגוסט 2025

רעות שאער, עו"ד

ב"כ המבקשת להצטרף